

ISSN 2410-3381 (PRINT)

ISSN 2520-6842 (ONLINE)

ВІСНИК

Донбаського державного педагогічного
університету

СЕРІЯ: Соціально-філософські проблеми
розвитку людини і суспільства

Збірник наукових праць Випуск 1 (13) 2021

Виходить 2 рази на рік

Засновано у березні 2013 р.

СЛОВ'ЯНСЬК – 2021

УДК 1(05)

В 53

Засновник – Донбаський державний педагогічний університет.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації № 21086–10886Р від 28.11.2014 р.

Включено до Переліку наукових фахових видань України (Наказ Міністерства освіти і науки України № 747 від 13.07.2015).

Журнал входить до «Переліку наукових фахових видань України» категорії «Б», у яких можуть публікуватися результати досліджень здобувачів наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії на підставі Наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 № 1188

Друкується за рішенням Вченої ради Донбаського державного педагогічного університету (протокол № 9 від 21.06.2021 р.).

Рецензенти:

Я. В. Любимий — доктор філософських наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України.

Ємельяненко Г. Д. — доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін, Донбаський державний педагогічний університет.

Вісник Донбаського державного педагогічного університету.

В 53 Серія: Соціально-філософські проблеми розвитку людини і суспільства: зб. наук. пр. / [заснов. Донбас. держ. пед. ун-т; редкол.: Л. І. Мозговий (голов. ред.) та ін.]. – 2021, вип. 1 (13). – Слов'янськ: ДДПУ, 2021. – 149 с.

ISSN 2410-3381 (PRINT), ISSN 2520-6842 (ONLINE)

У збірнику представлені праці, що відображають результати наукових досліджень актуальних проблем соціальної філософії, історії філософії, філософії освіти, аксіології, етики, культурології. Для науковців, викладачів, студентів, тих, хто цікавиться сучасною філософією.

The current issue of the journal comprises articles representing results of scientific explorations into problematics of social philosophy, history of philosophy, philosophy of education, axiology, ethics and culture studies. Addressed to scientists, teachers, students, all interested in modern philosophy.

УДК 1(05)

ISSN 2410-3381 (PRINT), ISSN 2520-6842 (ONLINE) © ДДПУ, 2021

Редакційна колегія

Головний редактор

Мозговий Л.І. — доктор філософських наук, професор, кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

Редактори

Омельченко С.О. — доктор педагогічних наук професор, ректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» м. Слов'янськ, Україна.

Аляєв Г.Є. — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії й соціально-політичних дисциплін, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна.

Бутко Ю.Л. — докторантка кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» м. Слов'янськ, Україна.

Гаврілова Л.Г. — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

Гагінський О.М. — кандидат філософських наук, науковий співробітник Відділу філософії, Інститут Наукової Інформації з Громадських наук Російської Академії Наук, м. Москва, Росія.

Додонов Р.О. — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна.

Дубініна В.О. — доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та суспільних наук

Полтавського державного медичного університету, м. Полтава, Україна.

Окороков В. Б. — доктор філософських наук, професор кафедри філософії Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара м. Дніпро, Україна.

Петрушов В.М. — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та соціології Українського державного університету залізничного транспорту м. Харків, Україна.

Пуцаєв Ю. В. — кандидат філософських наук, старший науковий співробітник Відділу філософії, Інститут Наукової Інформації з Громадських наук Російської Академії Наук, м. Москва, Росія.

Слабоуз В.В. — кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

Степанов В. В. - кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

Федь В.А. — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

Хміль В.В. — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та соціології Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна м. Дніпро, Україна.

Малікова Ю. О. - технічний редактор, ст. лаборант кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

ЗМІСТ

LEONID MOZHOVYI, VIKTORIIA SLABOUZ, NATALIA MONYLIOVA LINGUISTIC PRAGMATISM.....	7
ВОЛОДИМИР ФЕДЬ, ІГОР ФЕДЬ ЕТИЧНЕ ТА ЕСТЕТИЧНЕ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА	20
ВІРА ДУБІНІНА ФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ АЛЕКСІУСА МАЙНОНґА У КОЛІ ГЕРМЕНЕВТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ	39
GEORGYI KHLIEBNIKOV, IRINA TSIBIZOVA, ALEXANDER SHUBIN BEING AT TABLE WITH GOD AND PEOPLE: FOOD IN ANTHROPOLOGY AND RELIGION (Review)	55
ВАДИМ ЛЕБЕДЕЇВ, ТЕТЯНА КОЛИЧЕВА КРУТІСТЬ: ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ НОВИХ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ	78
В'ЯЧЕСЛАВ СТЕПАНОВ, ЖАННА КУНДІЙ, ЮЛІЯ МАЛІКОВА КУЛЬТУРНО МАРКОВАНІ ПРОЯВИ АЛАРМІЗМУ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	91
ВАСИЛЬ КУШЕРЕЦЬ, ЮЛІЯ ЮЩЕНКО, ОЛЕКСАНДР ПУГАЧ КОНЦЕПТ ОСВІТИ В ФІЛОСОФІЇ НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ДЕРЖАВИ (1991 — 2021 РР.)	110
GEORGYI KHLIEBNIKOV, VIACHESLAV STEPANOV, PETRENKO ANASTASIA	

THE IDEA OF GOD AS A RELIGIOUS AND POLITICAL
FACTOR OF THE UNIFICATION OF THE JEWISH
ETHNOS 129
НАШІ АВТОРИ: 146

УДК 130.2

ВАДИМ ЛЕБЕДЄВ

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії та соціології,
Український державний університет
залізничного транспорту
(м. Харків, Україна)
e-mail: wz551a@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8673-7075*

ТЕТЯНА КОЛИЧЕВА

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії та соціології,
Український державний університет залізничного
транспорту
(м. Харків, Україна)
e-mail: kolychevatatjana@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7710-5319*

**КРУТІСТЬ: ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ НОВИХ
МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ**

Анотація. Мета даної статті полягає в тому, щоб проаналізувати з філософської, культурологічної та психологічної точок зору концепт крутості в розрізі створення нового образу моральної поведінки. На підставі розглянутого матеріалу робиться висновок, що з появою такого явища в суспільстві, як крутість, поступово змінюються критерії моральних цінностей. Можна стверджувати, що зачатки явища, яке пізніше буде названо крутістю, ми зустрічаємо протягом усієї історії людства. Вони придушувалися і ігнорувалися, так як загальноприйнята мораль робила акцент на придушенні

емоцій, духовному вдосконаленні, аскетизмі. Нові моральні принципи, задані зразком «крутості», проголошують знаходження особи в контакті з самим собою і з навколишнім світом з умовою розуміння своїх границь комфорту, а також, вміння виражати себе в своїх емоціях і афектах, не порушуючи границь комфорту оточуючих. Такий погляд розширює горизонти розуміння моралі в суспільстві і виховує нову формацію людей, здатних до творчості, рефлексії, адекватного самовираження. Таким чином, крутість проголошує мораль як якусь взаємно доцільну діяльність, спрямовану на розвиток, на відміну від колишньої моралі, орієнтованої на цінність самопожертви. Крутість, як спосіб мислення і поведінки, своїми проявами і трансляцією певного образу мимоволі формує нові аспекти моральності людини, а отже, нове розуміння щастя.

Ключові слова: крутість, мораль, доброчесність, масова культура, гештальт, самоактуалізація, афект

Постановка проблеми. Масова культура привертає інтерес сучасних філософів, культурологів та психологів з різних її аспектів: історії появи, впливу на свідомість людей, а також на моральні установки і поведінку. Трампліном до формування нових, відмінних від традиційно сформованих моральних цінностей, є такий стан, як «крутість», який має на увазі під собою своєрідну історичну підоснову, а також специфічну еволюцію психологічної обізнаності людини в питаннях самоактуалізації. Масова культура займає важливе місце в житті людини сучасного світу, але, незважаючи на це, механізм її функціонування і формування ціннісного фонду описаний недостатньо. Її дослідженнями займалися Х. Ортега-і-Гассет, М. Мак-Люэн, Ф. Р. Левіс, Р. Хогарт, Р. Барт і т. д. Серед дослідників, що мають відношення до розглянутої

проблеми, слід вказати А. Ліу, Р. Келца, Д. Райса, і, в особливості, Торстена Ботц-Борштейна, есе якого «Бути милим і бути крутим» послужило відправною точкою для написання даної статті. Оскільки останній автор аналізував поняття «крутий» стосовно до афро-американської та японської культур, ми вирішили розглянути цей концепт в більш широкому контексті.

Мета даної статті – проаналізувати з філософської, психологічної та культурологічної точок зору концепт крутості і його вплив на формування нових моральних цінностей у сучасній масовій культурі.

Виклад основного матеріалу. Поняття «крутості» (крутизни) є одним із центральних для масової культури. Вона може бути у формі експліцитній, будучи втіленою в образах конкретних персонажів, які будуть змінюватися в залежності від конкретної епохи, може міститися в деяких неявних рисах, які, зібрані разом, працюють на створення потрібного настрою. В цілому можна стверджувати, що крутість є динамічною, здатною змінюватися в залежності від соціокультурного пейзажу епохи, моди, кон'юнктури ринку і багато чого іншого. У той же час вона справляє сильний вплив на все перераховане вище. У даній роботі ми проаналізуємо становлення даного феномену та основні фактори, що впливають на його розвиток.

Можна припустити, що крутість – свого роду антипод поняттю чеснота. Різниця між ними полягає в тому, що чеснота, через праці філософів, моралістів, діячів церкви, офіційну пропаганду та ін. вказує людині, якою вона повинна бути. «Чесноти існують у нас не від природи і не всупереч природі, але придбати їх для нас природно, а завдяки привчання ми в них вдосконалюємось» (Аристотель, 1983, с. 78). Таким чином, ідеалом, до якого має прагнути людина, був образ, заснований на дисципліні

і самоконтролі, що припускає придушення емоцій і слабкостей, прагнення до умоглядного духовного ідеалу. Крутість ж завжди була явищем несхвальним і маргінальним, але, тим не менш, привабливим.

Таким чином, поняття «доброчесність» з певної сторони протиставляється поняттю «крутість». Чеснота – це моральна властивість людини, яка визначається її волею і вчинками. Також чеснота представляється як категорія, що передбачає самодостатність людини, і виникає на основі перемоги розуму над афектами. Говорячи про крутизну, можна бачити, що вона виражається саме в афективних станах. Цей аспект крутості і служить моментом її неприйняття як на рівні повсякденності, так і на рівні культури. Якщо добропорядною людиною бути зобов'язана, то крутою вона хоче бути.

З іншого боку, офіційні (і/або тоталітарні) культури всіляко загравали з крутістю, намагаючись зробити «крутим» те, що було вигідно їм (образи героїв-льотчиків і полярників в СРСР 30-х років, схожі процеси відбувалися в Німеччині тих же років тощо). Схожу стратегію в кінці XX століття використовує Національна футбольна ліга США (НФЛ). Стурбована статистикою, згідно з якою діти менше дивилися американський футбол і менше грали в нього, НФЛ залучило фахівців з MTV, для того, щоб ті «продавали» гру молодому поколінню. Ідеологія американського футболу завжди будувалася на традиційних християнських цінностях фізичної культури («у здоровому тілі – здоровий дух»), дисципліні замість гедонізму, командному дусі замість індивідуальності. Фахівці MTV зробили ставку на дух бунтарства і протистояння авторитетам. Фактично вони хотіли «перетворити футбол в хіп-хоп-відео» (Сибрук, 2005, с. 124-125), зробити його більш крутим.

В неявній формі концепт крутості був присутній у всі часи у всіх культурах Землі. Так, образ лицаря являв собою синтез її, з одного боку, і служіння обов'язку і християнської церкви – з іншого (І. Гейзінга вважав, що лицарство – «грандіозна гра в прекрасне життя – мрію про благородну мужність і вірність обов'язку» (Хейзінга, 1995, с. 90), перша частина цитати цілком може послужити визначенням крутості). Відродження принесло з собою стихійний індивідуалізм, що прагне до безмежного самоствердження. Коли про одного з ватажків кондот'єрів говорили: «Він був прекрасний, як бог, коли гарцював по вулицях Флоренції» (Ницше, 2005, с. 126) – це вже можна розглядати як прообраз явища, яке пізніше назвуть крутістю. Але як самостійне явище, до якого можна (потрібно/хочеться) прагнути, крутість, очевидно, актуалізувалася в ХХ столітті. Ризикнемо припустити, що це пов'язано з першим поколінням після війни, за яким закріпилася назва «бумери». Вони ставили на перше місце особистий життєвий успіх, переконання, що людину і світ можна поліпшити (Хейзінга, 1995, с. 30).

Як же розуміється крутість в масовій культурі та масовій свідомості)? Основні її риси можна прослідкувати на прикладі головних героїв пригодницької і детективної літератури. Заходу (по Б. Райнову): безмежна сміливість, непогрішна проникливість, неймовірна спритність, любов до ризику, атлетична статура, мужня, красива зовнішність і феноменальна сексуальна енергія (Хейзінга, 1995, с. 194). Також важливе значення мають такі зовнішні атрибути, як шкіряні куртки, мотоцикли, темні окуляри (створюють образ незворушності, про нього див. нижче). Можна помітити, що крутість – поняття зовнішнє і тілесне.

Своєрідне розуміння крутості склалося в культурі афроамериканців. Її естетика в основному зобов'язана

народженням формі поведінки, що практикується темношкірими чоловіками в США в епоху рабства. Вони жили в умовах сегрегації, що вимагало створення захисних механізмів, які використовували емоційну відстороненість і іронію. Таке ставлення до життя допомагало рабам (і колишнім рабам) витримувати експлуатацію. Загальний принцип «cool» (може бути переведено як спокій, незворушність) – у збереженні спокою навіть у стресових ситуаціях (Ботц-Борштейн, 2011, с. 383-387).

Конкретні образи можуть містити в собі зазначені вище особливості як в чистому вигляді, так і в різних комбінаціях (Лебедев, 2016, с. 23-25). На думку дослідників, західна, зокрема американська, культура є занадто формальною, позбавленою таємничості та емоційності, схиленої на уречевленні. Крутість ж повертає людські цінності, допомагає існувати в сучасному світі у більш справжньому і менш відчуженому вигляді (Ботц-Борштейн, 2011, с. 390). Правильніше було б сказати, що спочатку властиве людському роду прагнення до привабливого, цікавого і насиченого життя, що довгий час пригнічувалося на догоду умоглядним ідеалам, в даний час має можливість проявитися, і такий прояв навіть стає обов'язковим (Хейзинга, 1995, с. 23 - 25).

Переходячи до аналізу такого явища як крутість, і причин його популярності в західній масовій культурі (а через неї – і в інших маскультурах), можна сказати наступне: протистояння поняття «крутість» поняттю «доброчесність» лише ілюзорне. Суть цього протиставлення полягає в тому, що концепт «крутість» вбирає в себе такі психологічні особливості, як мужність, схильність до ризику, самостійність, допомагає протистояти стереотипам. Чеснота, незважаючи на її акцент на повинності, припускає вільні навмисні дії, в результаті яких індивід приймає ризик

у втіленні власних життєвих позицій в життя. Концепт «крутість» також передбачає, як вже було сказано, рішучість, вибір, швидкість реакції, але і не виключає відповідальності. Таким чином, основний момент відмінності понять «чеснота-крутість» полягає в опорі на різні джерела: чеснота спирається на розумний аспект свідомості, крутість – на афективний.

Окремим моментом слід розглянути взаємодію категорій «крутість» і «моральність». Сучасний автор В. Погодін вивчає гештальт-підхід і його участь у різних соціальних процесах, зазначає, що «мораль перетворилася, метафорично висловлюючись, в деяку форму культурного вірусу. Сучасна людина вже не усвідомлює обґрунтованість правил моралі, якими керується щодня» (Погодин, 2013, с. 41). Крутість в сучасному світі намагається заперечувати правила моралі, критикуючи не завжди доцільні постулати, які лежать в їх основі. Крутість передбачає відсутність інтродукції дії моралі як обмежувача в сенсі пасивної повинності. У той же час, крутість зберігає моральний аспект у його змістовно-етичній частині. Інерційність традиційної моралі: «Можна спростувати відоме судження, показавши його умовність, але цим не знищується потреба в такому судженні» (Ницше, 2005, с. 166). Таким чином, крутість на своїх прикладах транслює, у більшій своїй частині, позитивні наслідки своїх проявів під керівництвом нових цінностей.

Слід при цьому додати, що представникам крутості властиво висловлювати свої морально-етичні погляди у вигляді конкретних вчинків. До цього відноситься і поведінка лицарів, згаданих раніше, які прагнули висловлювати свої переконання, у вигляді вчинків, і незворушність, і винахідливість афороамериканців. Ці зразки поведінки засновані на практичному вирішенні

конкретних проблем і ґрунтуються на намірі носіїв цієї поведінки сприйняти реальність з її проблемними ситуаціями та взяти участь у їх вирішенні.

Концепт крутості намагається впровадити у свідомість мас ідею про те, що людина, перебуваючи в стані гармонії, задоволених потреб, виражених емоцій, відреагованих ситуацій, є набагато більш корисною, ефективною для себе і оточуючих, ніж такий індивід, який, за словами Ф. Ніцше, «приноситься в жертву і служить зляряддям» аспектів – всього того, що є щастям для людини в сучасному світі» (Ніцше, 2005, с. 164). Сучасні автори Р. Пурій і У. Луц досліджують поняття щастя з точки зору його компонентів: зони комфорту, гедоністичних аспектів - всього того, що є щастям для сучасної людини (Пурій, 2019, с. 19). Також можна відзначити, що в «гедоністичному» розумінні щастя — це різкі перепади між щастям і нещастям.

Таким чином, традиційна мораль і наступні спроби заперечувати її з допомогою гедонізму, призвели до обмеженого розуміння щастя. Новим розумінням щастя є такий стан, при якому людина відчувала би себе щасливою, спираючись на внутрішню гармонію, а не на ефект контрасту між позитивними і негативними станами.

Висновки. Виходячи із сказаного вище, можна стверджувати, що зачатки явища, яке пізніше буде названо крутістю, ми зустрічаємо протягом усієї історії людства. Вони придушувалися і ігнорувалися, так як загальноприйнята мораль робила акцент на придушення емоцій, духовному вдосконаленні, аскетизмі. Нові моральні принципи, задані зразком «крутості», проголошують знаходження особи в контакт з самим собою і з навколишнім світом з умовою розуміння своїх границь комфорту, а також, вміння виражати себе в своїх емоціях і афектах, не порушуючи границь комфорту оточуючих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев, А. Р. Монашеские ордена. Власть над душами. Ростов-наДону: Феникс, М.: Алгоритм-книга, 2009. 416 с.
2. Аристотель. Никомахова этика. Сочинения в 4-х т. Т. 4. М.: Мысль, 1983. 830 с.
3. Ботц-Борштейн, Т. Быть милым и быть крутым// Манга и философия. М.: Эксмо, 2011. С. 377-396.
4. Лебедев, В. А. Концепт крутости в современной массовой культуре // Virtus scientific journal. 2016. № 9. С. 23-25.
5. Лосев, А. Ф. Эстетика Возрождения. М.: Мысль, 1982. 623 с.
6. Ницше, Ф. Воля к Власти. Опыт переоценки всех ценностей. М.: Культурная Революция, 2005. 880 с.
7. Погодин, І. Модерно-постмодерне суспільство та психічна норма: труднощі діагнозу //Форум психіатрії та психотерапії ФПДО Львівського національного медичного університету Д.Галицького, 2013. Том 13. С.38-43.
8. Пурій, Р. Луц У. Планування щасливого життя. Львів: Літопис, 2019. 168 с.
9. Райнов, Б. Черный роман. М.: «Прогресс», 1975. 287 с.
10. Сибрук, Д. Nobrow: культура маркетинга, маркетинг культуры. М.: Ад Маргинем, 2005. – 304 с.
11. Слученко, Л. Молодежные субкультуры: украинский контекст. СМІЛ, 2007. 64 с.
12. Хейзинга, Й. Осень средневековья// Соч. в 3-х тт. – Т. 1. М.: Издательская группа «Прогресс» «Культура», 1995. 416 с.

VADIM LEBEDEV

*Ph.D., Associate Professor, Department of Philosophy and Sociology
Ukrainian State University of Railway Transport
e-mail: wz551a@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8673-7075*

TATIANA KOLYCHEVA

*Ph.D., Associate Professor, Department of Philosophy and
Sociology*

Ukrainian State University of Railway Transport

e-mail: kolychevatatjana@ukr.net

ORCID: 0000-0001-7710-5319

COOLNESS: THE SOURCE OF FORMATION OF NEW MORAL VALUES

Abstract. *The purpose of this article is to analyze from a philosophical, cultural, and psychological point of view the concept of coolness in the context of creating a new image of moral behavior. Based on the material considered, it is concluded that with the emergence of such phenomenon as "coolness", the criteria of moral values have gradually changed. It can be argued that the rudiments of the phenomenon, which will later be called "coolness" we can find throughout human history. They were suppressed and ignored, as conventional morality emphasized the suppression of emotions, spiritual perfection, and asceticism. In the 20th century, only the first postwar generation ("boomers") awoke themselves as "cool."*

New moral principles, given by the model of "coolness", proclaim the finding by a person his or her contact with himself and with the world on the condition of understanding the limits of comfort, as well as the ability to express themselves in their emotions and affections without violating the comfort limits of others. The person, who can be called "cool", is guided by its unintended scenario and expresses (him-) herself spontaneously and naturally.

The concept of "coolness" is one of the central in mass culture. It can have explicit form, be embodied in the images of specific characters that will change depending on the specific era. As well it may be contained in implicit features that, put together, create the right mood. In general, it can be argued that "coolness" is a dynamic, and changeable phenomenon. It varies depends on the socio-cultural landscape of the era, fashion, market conditions, and much more. At the same time, it has a strong influence on all of the above. Implicitly, the concept of "coolness" has been present at all times in all cultures of the Earth. Thus, the image of a knight was a synthesis of it, on the

one hand, from the other hand, it serves as a symbol of duty and the Christian church. An opposition between the notion of "coolness" and the notion of "virtue" has illusory character. The essence of this opposition is that the concept of "coolness" absorbs such psychological features as courage, risk-taking, independence, which helps to resist stereotypes. Virtue, despite its emphasis on "duty," presupposes free intentional actions, as the result of which the individual takes a risk in the implementation of their positions in life. The concept of "coolness" also implies, as already mentioned, determination, choice, speed of reaction, but does not exclude responsibility. Thus, the main point of difference between the concepts of "virtue-coolness" is to rely on different sources: virtue is based on the rational aspect of consciousness, steepness - on the affective. The concept of coolness tries to introduce into the minds of the masses the idea that man, being in a state of harmony, satisfying needs, expressed emotions, responded situations, is much more useful, effective for himself and others than an individual who, according to F. Nietzsche, "sacrificed and served as an instrument". Modern authors R. Pury and U. Lushch explore the concept of happiness in terms of its components: comfort zones, hedonistic aspects - all that is the happiness for the modern man. It can also be noted that in the "hedonistic" understanding of happiness there are "sharp differences between happiness and unhappiness." Thus, traditional morality and subsequent attempts to deny it through hedonism have led to a limited understanding of happiness. The new understanding of happiness is the state in which the person would feel happy. It is based on internal harmony rather than the effect of contrast between positive and negative states. In the rationalized Western world, "coolness" brings back emotions and true human values to man give him or her the ability to act in accordance to the voice, which has been suppressed for a long time. The morality of coolness promotes, unlike traditional morality, the abolition of the prohibition on effect, the permission to meet one's needs, and the preservation of one's boundaries.

Keywords: *coolness, morality, virtue, mass culture, gestalt, self-actualization, affect.*

ВАДИМ ЛЕБЕДЕВ

кандидат философских наук,
доцент кафедры философии и социологии,
Украинский государственный университет железнодорожного
транспорта

e-mail: wz551a@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8673-7075

ТАТЬЯНА КОЛЫЧЕВА

кандидат философских наук,
доцент кафедры философии и социологии,
Украинский государственный университет
железнодорожного транспорта

e-mail: kolychevatatjana@ukr.net

ORCID: 0000-0001-7710-5319

**КРУТИЗНА: ИСТОЧНИК ФОРМИРОВАНИЯ НОВЫХ
МОРАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ**

Аннотация. Цель данной статьи состоит в том, чтобы проанализировать с философской, культурологической и психологической точек зрения концепт крутизны в разрезе создания нового образа нравственного поведения. На основании рассмотренного материала делается вывод, что с появлением такого явления в обществе, как крутизна, постепенно меняются критерии моральных ценностей. Можно утверждать, что зачатки явления, которое позднее будет названо крутизной, мы встречаем на протяжении всей истории человечества. Они подавлялись и игнорировались, так как общепринятая мораль делала акцент на подавлении эмоций, духовном совершенствовании, аскетизме. Новые моральные принципы, заданные образцом «крутости», провозглашают нахождение лица в контакте с самим собой и с окружающим миром с условием понимания своих границ комфорта, а также умение выразить себя в своих эмоциях и аффектах, не нарушая границ комфорта окружающих. Такой взгляд расширяет горизонты понимания морали в обществе и воспитывает новую формацию людей, способных к творчеству, рефлексии, адекватному самовыражению. Таким образом, крутизна провозглашает мораль как некую взаимно целесообразную деятельность, направленную на развитие, в отличие от прежней морали, ориентированной на ценность самопожертвования. Крутизна, как способ мышления и поведения, своими проявлениями и

трансляцией определенного образа, невольно формирует новые аспекты нравственности человека, а следовательно, новое понимание счастья.

Ключевые слова: крутизна, мораль, добродетель, массовая культура, гештальт, самоактуализация, аффект

REFERENCES

1. Andreev, A. R. (2009). *Monasheskie ordena. Vlast' nad dushami [Monastic Orders. Power over Souls]*. Rostov-on-Don: Phoenix; Moscow: Algorithm-book, 2009. [In Russian]
2. Aristotle. (1983). *Nikomahova etika [Nicomachean Ethics]*. Vol. 4. Moscow: Thought, 1983. [In Russian]
3. Botts-Borshtein, T. (2011). Byt' milym i byt' krutym [To Be Nice and Be Cool] In *Manga i filozofiya [Manga and Philosophy]*. Moscow: Eksmo. P. 377-396. [In Russian]
4. Lebedev, V. A. (2016). Koncept krutosti v sovremennoj massovoj kul'ture [The Concept of Coolness in Modern Mass Culture] In *Virtus scientific journal*. No. 9. P. 23-25. [In Russian]
5. Losev, A. F. (1982). *Estetika Vozrozhdeniya [Aesthetics of the Renaissance]*. Moscow: Thought. [In Russian]
6. Nietzsche, F. (2005). *Volya k Vlasti. Opyt pereocenki vsekh cennostej [Will to Power. Experience the Revaluation of All Values]*. Moscow: Cultural Revolution. [In Russian]
7. Pogodin, I. (2013). Moderno-postmoderne suspil'stvo ta psichichna norma: trudnoshchi diagnozu [Modern-postmodern Society and Psychic Norm: Difficulties in Diagnosing]. In *Forum psykhiiatrii ta psykhoterapii FPDO Lvivskoho natsionalnoho medychnoho universytetu D.Halytskoho [Forum of Psychiatry and Psychotherapy FPDO Lviv National Medical University D. Galitsky]*. Vol. 13. P.38-43. [In Ukrainian]
8. Puriy, R., Lush, U. (2019). *Planuvannya of a happy life [Planning a Happy Life]*. Lviv: Literature. [In Ukrainian]
9. Rainov, B. (1975). *Chernyj roman. [Black novel]*. Moscow: "Progress". [In Russian]
10. Seabrook, D. (2005). *Nobrow: kul'tura marketinga, marketing kul'tury [Nobrow: Culture of Marketing, Marketing Culture]*. Moscow: Ad Margin. [In Russian]
11. Sludenko, L. (2007). Molodezhnye subkul'tury: ukrainskij kontekst [Youth Subcultures: the Ukrainian Context] In *SMIL*. [In Russian]
12. Heyzinga, J. (1995). *Osen' srednevekov'ya [Autumn of the Middle Ages]*. In 3 volumes. Vol. 1. Moscow: Progress Publishing Group - Culture. [In Russian]